

001
- 1. Sp

Tom, 74

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
14.
15.
16.
17.



Index Dissertationum.

1. De eo quod abominabile Deo esse seu
Charactere Legis moralis. Büdely.
2. Admiratione. Eckard.
3. Apat graeca. Vinding.
4. Arboribus Paradysi praesentioribus.
Mark.
5. Artificio summi Naturae artificis et
mulatore. Müller.
6. Artificium muniendi. Gyer.
7. De Aesopi philosophica. Büdely.
8. Athlo convincendo. Hofmann.
9. Memoria Mathiae Frederici. Beckij
Luhn.
10. De Bonis et Faculis habet prudenter ad
ministrandis. Pöthly.
11. Latione Brühorum. Hermy.
12. Cognitione et factu Dei reali. Giner.
13. Computu Theoretico mathematico. Pöthly.
14. De Corporibus illorum principis et
fectoribus. Hofmann.
15. De Corporibus illorum principis et
fectoribus. Hofmann.
16. Corpora Motu eijuscais. Hofmann.
17. Corpora Motu eijuscais. Hofmann.
arts. Hofmann.
18. De divina independentia. Schroeder.
19. Fluminibus. Volder.
20. Fortuna. Hundsleben.
21. Geomantia. Schmid.
22. Geometria Elementis Algebrae
evoluit. Alling.
23. Introductio ad Geographiam inimi et vi-
tae. Wesenfels.
24. Initia cultus Germaniae. Sellary.
25. De non imitanda per artem summa
machina. Gakenholtz.
26. Harpaxoda in epigrammibus
falsis. Kirschner.
27. Hermes Trismegistus in traditio
cognoscenda. Haene mann.
28. De Frigore oppidi in Asia
in solis. Wajesj.
29. Consideratio huiusmodi prope
classis. Woll.
30. De homine natus. Emmen.
31. Demographia Musio. Medica.
Gabel.
32. Dea plura erudit. Schütz.
33. De legibus habitus ad corporum
dispositionem et combinationem. Kückler.

34. De Insula habitante Gaudij. caps: 32. De Principis Paracelli non suffi-
 Reprimendi dicitur. Maserovij. entily. Deemer
35. Jure Belli circa res sa- 53. ad nova Philosophia fundam-
 cras Buddey. scriptu responso. Hofmann.
36. Principio Juris naturae germano 54. De Propagatione Philosophiae sub con-
 et unigenitali. Pr. B. u. tentia. Schneider.
37. Jure Principis circa adia pho- 55. Principe legibus suis sed non divi-
 ra. Thonafij. nis soluto. Buddey.
38. Lacrymis f. guttis vitreis. Major. 56. Prudentia circa studia eligenda. Laue.
39. Lammis Spanno indutis. Hoffmahl. 57. Radica C. practionily. Hbiny.
40. Longevitate mediocrum. Major. 58. Rationis in prouta excellentia in
 41. Cimne magis. Thonafij. rebz divinis et suis. Hofmann.
42. Magnete caps effectily. Limer. 59. Rufficis eruditione claris. Schneider.
43. Masticatione mortuorum. Lotz. 60. Sbleciz effectily. Limer.
44. Mechanicis non Mechanicis. Heuter. 61. Studi sapientia impedimento. Egener.
45. Infel. Sibirici primus apparatus. 62. Tacesponily Primigenitorz. Buddey.
46. secundus Major. 63. Translata in vitam aeternam si trans-
 47. Augustus Boissus non infel. Sibirico. ita q. morte. Poitij.
48. De natura sibi in casum vindica- 64. varietate hyemum. Brendel.
 ta. Sturm. 65. Per graecum Vindij.
49. natura hominis civili. Eckard. 66. De virtutis formula. Rodmann.
50. officio boni Theolog. et officio
 boni medici. Hofmann.
51. Patily Romanorum. Kraylünd.

29.

ICHNOGRA-
PHIA

MUSICO-MEDICA,

INQUA

EJUSDEM ORTUS, PROGRESSUS
VIRES AC USUS &c.

PERSPICUA DELINEANTUR BRE-
VITATE.

AUTORE

D. ANDREA HOFFMANNO
M. P.

CüSTRINI ANNO 1707.

Typis Godofredi Heinichii, Regii Regiminis
Neo-Marchici Typographi.

L. Mag. J. J. F. F. F.



ICHNOGRA-
PHIA

MUSICO-MEDICA

INQUA

FLUDEM ORTUS PROGRESSUS
VIRES AC USUS &c

PERSPICUA DELINEANTUR BRE-
VIATE.

AUTORE

D. ANDREA HOFMANNO
M. P.

Christini Anno 1707.

Typis Gohorichi Heinschii Regii Regimini
1700 Martini & Ypographic

Handwritten signature or mark



J. N. D. N. J. C.

PROOEMIUM.



Naturæ phænomena ta-
cite mentis perlustrans oculô,
Aristotelica illa Physices illico
se se stitit obturui Definitio:
Naturam quâ per principium
descripsit motus, quæ sane De-
finitio adeo illaqueavit ani-
mum, ut pauca de motu præ-
fari, supervacaneum haud cen-
seam fore; Minime namque cogitandi alia, ejusdem cir-
ca inexistentiam, Zenonis me commovebunt dogmata,
quippe qui frustraneo plane nisu, motum in rerum haud
A existere

existere Naturâ, probare ausus atque defendere, quamobrem sapientior judicandus merito Diogenes, fuscæ hujus allata silentio dignas judicans argumenta, illa enim in sensus quæ incurrunt, percipere nolle, imbecillitatem arguere ingenij, tacite monens; Hanc circa doctrinam primi aliquid sapere visi sunt Epicurei, eorum præeunte antesignano Epicuro; Atomorum subtilem qui introduxit doctrinam, quæ sicuti & Democrito individuorum veniunt nomine corporum, hæc namque motus ope, horsum, versum, sursum, deorsum, vel ratione concurrentiæ ita in infinitum feruntur ac inane, ut cohærescant occurrentes sibi invicem, hacque ratione producant id, quod videntur intendere. Qualitates præterea omnes, atomorum Epicuro sunt effluvia, cuncta quæ, hujus si secundum Philosophi percipiuntur mentem, atomorumque ille conceptus, explicacione Du Hamel de Veterum & Novæ Philosophiæ consensu Lib. I. cap. 8. nitatur, quid monstri hæc alat, non video hypothesis. Ast hæc atomorum missa doctrina, de motu sollicitus solummodo, ejusdem evolutis primordiis, recentiorum lustrem paulo monumenta, quo in passu merito primo venit ponendus loco Cartesius, sublimis Vir ingenii, complurima Naturæ qui phænomena, huic innixus solvere principio, sperendisque haud rationibus explicare, insigni solitus applausu, tot hinc ipsum nactum fuisse videas asseclas atque Patronos, cunctos ut nominaturo, plagula hæc vix sufficeret præmialis, paucos quare in medium proferre liceat, hosque inter Robertum Boyle, Nobilem Anglum, qui hunc de motu quod concernit Doctrinam, presso secutus pede ducem, Liebstorpium itidem in
philoso-

philosophiæ Cartesianæ speciminibus, Thomam Corneli-
 um Consentinum, in Progymnasmat: Anton. leGrand,
 aliosque. Motus præterea egregie auxit Doctrinam
 Georg: Leipnütius, tam in hoc, qui *hypothesis Physica*
 inscribitur *nova*, Tractatu, in quo phænomenorum natu-
 rationalium ferme omnium, ex hoc catholico quasi princi-
 pio reddere causas dedit operam, quam & in illo, cui
 rubrum, *Theoria motus abstracti*, doctèque differuit sa-
 tis; Ex unico & catholico hocce principio MOTU nempe,
 successu haud sane temnendo, Magnificus D. D.
 Hoffmannus Consiliarius ac Medicus Regius, nec non
 P. P. Halensis primarius celeberrimus, Fautor noster
 æstumatissimus, in Demonstrationum Physicarum cu-
 riosarum præfamine, phænomena explicare atque evol-
 vere corporum aggressus. Quis itaque non videt,
 naturam motus strenue evoluisse Doctores, adeo sane,
 ut non solum Physicæ, sed & Medicinæ pariter, novum
 quasi forment systema, duobus hisce ex fontibus mo-
 tus quid præstet, pauca allaturus in medium. Materi-
 am attamen sive subjectum, circa quam occupetur mo-
 tus, præsupponendam crediderim, cum per se, sine ad-
 ditione alterius, ad effectum quendam producendum
 æque inhabilis existeret, ac res cæteræ fere cunctæ. Ec-
 quis namque aliam suppeditare valeret rationem, de-
 monstrandi, pulvis pyrius unde, tantū edendi sonitum
 nactus esset potentiam, materiæ moventis & motæ di-
 versas ni agnosceret particulas, sulphureas, nitrosas,
 levi ignis accedente adminiculo, contrariarum excita-
 tur motus particularum, inclusisque liberatæ compedi-
 bus, maximo in auras avolant cum strepitu. Sequen-
 tis experimenti par fere audit ratio v. c. Spiritus Nitri

& Tartari invicem misti, adeo effervescunt, valeant ut disrumpere vitrum. Eundem Spiritum Nitri cum Salis Ammoniaci spiritu in duobus vitris seorsim inclusum, vitrorum saltem ad motis epistomiis, videas producere fumum, nullam certe aliam ob causam, quam ob luctam sive motum contrariarum particularum motarum tamquam moventium, quandamque quasi Antipathiam. Hæc Physicam circa adduxisse sufficiant exempla. Medicinam quod attinet, ejusdem Usus luce meridiana existit clarior. Quid quæso circularis sanguinis motus mortalibus non affert commodi, ope cujus, medicamenta non solum felicem nanciscuntur finem, sed & hujus defectu, vel in tantum, deliquia animi, convulsiones, accedente inordinato spirituum motu, cessanteque aliquantisper eodem, vel in totum, cessante utroque, vitæ præsto erit interitus. Quem pariter motus intestinorum peristalticus, non præstat usum. Qui satis cum constat, adduxisse potius, quam explicasse præstat. Paucis his circa motus utilitatem præmissis, quam necessarius summe existat, edocemur indies, adeo sane ut cunctæ nostræ operationes, hujus defectu forent frustraneæ; Præmittere hæc placuit Tractationi præsentis: Quam eò aggressus lubentius, quo magis altum de Musica certorum morborum medicatrice, tam apud Antiquos, quam Neotericos Medicos existat silentium, conjunctim nusquam de ea quicquam deprehendas: cum usus ac exercitium Musicæ citra Trachæ Thoracis, digitorumve nequeat perfici motum, destinato intervenire si debeat usui. Lectorem cæterum præconceptis opinionibus, vacuum expeterem benevolum, dicta ne exagitet protinus, sed ad rectæ potius rationis exami-

net

net amiffim. Tu vero summum omnia quod moderaris NUMEN, ut verbis Marcelli Palingenii Stellati utar :

*Da rectam reperire viam ne noxius error,
Vanaque credulitas & Opinio caeca trahat me
Præcipitem.*

CAP. I.

DE

INVENTIONE MUSICÆ ATque
PROGRESSU.

Musica quæ καὶ ὄλσ sumpta, scientia est soni ejusque :
causarum ac proprietatum. Musis quasi sacra solum-
modo quondam, à primis statim incunabilis qualia for-
tita fuerit fata, primaque inventionis cui debeat adscri-
bi laus, hoc capite demonstrare cum constet, primævam
mundi hujusque incolarum necesse lustremus faciem.
Neque etenim Mythologorum compilare Dogmata, cir-
caque eorum versari placet Rhapsodias, fumum captu-
turi, veritatem assequi si putaverimus. Cui ignotum
quæso, nonnullos eandem Apollini, Mercurio alios hanc
inventionis adscribere gloriam. Ast his ne quidem ho-
minibus vitio id vertendum protinus, meliora haud ali-
ter edoctis, in caliginosis tenebrarum versantibus mæ-
andris. Suffecerit sane eosdem ratione genii, Diis suis
putatitiis τοῦ θεῶν subesse luculento cum comprobent
Testimonio divinos decernere natales ; Eodem sensu,
hisce attamen relictis inventoribus, Summum rerum
omnium Ens primumque, mundana quæ continet Ma-
china atque structura, divinam scilicet veneremur O-
mnipo-

mnipotentiam, cui sane facillimo plane integrum fuerit
 negorio, hominum anrediluvianorum eo flectere sen-
 sus, avicularum, vel unius prævio alaudæ exemplo, in
 laudes Creatoris continue quæ fere defudat ac defatis-
 cit, mirabilia imitari intervalla, hancque ad rationem
 casu ferme fortuito, sonis intenti magis severis, certa
 quædam exin concentuum eruere Themata. Ast nec
 cuiquam videatur improbable, si ut aliarum quarundam
 inventionum, ita & peculiare Musicæ in medium pro-
 ducamus Autores, vel tales, ratio quos destituit, ani-
 malia duntaxat, carentia sensu: Nonne *Ibi* inventio cly-
 sterum, Venæ sectionis *Hippopotamo*, Vomitionis *Cani*,
 alia silentii involvens peplo, debetur, hinc fieri sane po-
 tuisse affirmaverim, parili quo modo, canoras suavesve
 avium voces, altius rimarentur mortales. Ventorum dis-
 crepantiam animaliumque haud omiffis sibilis, eò eos-
 dem deduxisse credibile, ut adjecta manu operi Instru-
 mentorum meditarentur concinnationes, fistularum for-
 san construentes primo structuram, (hoc homo naturâ
 gaudens genere) inventâ materiâ, quam arundo, Tibiæ
 gruum, alique plantarum cavarum suppeditarunt
 thyrsi. *Inventiones enim rerum, notante Kircherò in Mu-
 surgia, homini insite sunt, nec libris solum discuntur, sed
 & intellectu insigni aliqua necessitate cogente, vel casu, aut
 experientia, vel ingenii suggestionem eruantur.* Nec risu
 Autorum quorundam sententia excipienda sarcastico,
 contententium, Instrumenta *negusa* sive pulsatilia maxi-
 mam partem ex officina deducenda fabrilis, suborto nam-
 que concutiendo strepitu, varias tonorum sonorumve
 audias differentias, ferrum quas præbet, magnumque
 candens inter & refrigeratum denique soni intercedat
 discrimen,

discrimen, observatu facillimum, ne de aliis Metallorum dicam speciebus, specialis cuius cum constet. Hisce jam jam indagatis, usus quando innotuerit chordarum, horumque instrumentorum invaluerit notitia, quæramus oportet; Ad tria quippe cuncta Instrumenta Musica referuntur ut plurimum genera, quorum

(1.) Sunt *ἐνλαλα* five *ἐγχόρδα*, chordis quæ constant, quæ que plectris aut digitis in harmonicos incitantur motus, uti sunt Testudines, panduræ &c.

(2.) *ἐμφυσώμενα, πνεύματα* vel *ἐμπνευστα*, inflata sonum quæ edunt, ut fistulæ &c.

(3.) Sunt *κρυσά* five pulsalia, v. c. Tympana &c. Inverso hoc quodammodo ordine, prioris generis restat excutere primatum. Antequam autem id aggrediar, primum producere fas est inventorem universæ Musicæ, vel strictissime sumptæ, quem DEUM, T. O. M ceu Autorem unicum constituere haud dubitaverim, hanc ob causam evitaturus fors secus sentientium contentio- nis ferram, aliarum notitiam rerum, sic & Musicæ idem- tidem, ad primum hominem Adamum, clementissime ab eodem crediderim concessam, quam excoluisse legas nuspiam, nisi forte filium primæ cui pascua curæ, exer- cuisse, diutina temporis dictitaverit ratio. Hunc Musi- corum consensu excipiat unanimi, relictis jam adductis prioribus, facile Princeps omnium JUBAL, testis quem omni exceptione major, Sacræ scilicet Literæ, Musicæ appellare amat parentem, verba ita se se habent, cap. IV. *Genesios* vers. 21.

וַיִּשְׂרָא אֶחָיו יוֹכָב הוּא הָיָה אֲבִי כָל
הַפֶּסֶס כְּנֹר וְעֹגֶבֶת

Ubi vox five particula כל universalitatem in genere nullam

nullam quæ patiatur involvat exceptionem, perque *ſo*
omnis indigetur; Perfectum ni perfectissimum eun-
dem fuisse Musicum, quin affirmem nil obstat, à perfe-
cto namque Musico, perfectam sonorum in quocunque
occurrentium genere harmonicorum, desideraveris sci-
entiam, inventionis haud neglecta compositione, addu-
ctaque rerum quarumvis concernentium eandem rati-
one. Jubali hæc an competat Definitio liberum Lecto-
ri esto judicium, mihi ita videtur sane, hæcque Instru-
menta tractare cum norit, chordarum Instrumenta hæc
integrantium, exactam necesse erit habuerit notitiam,
rationis legibus conformis quæ videtur ratio; Habes
hic itaque explicationem responsionemque propositi
problematis, chordarum scilicet quando innotuerit usus.

- ¹Sam. xvi, 18. Majorem attamen splendorem nacta, altius efferre tem-
pore Davidis cepit Musica caput, quippe qui Citharæ-
²Sam. vi, 5. dus egregius, hoc mactatus præterea ab Autore Schilte-
haggibborim, quod nempe triginta sex Musicorum In-
strumentorum habuerit notitiam, elogio, inventis Psal-
morum rythmis, Musicus DEO extitit gratus, precum,
voce, sonove immolans thura, pura mentis flammula,
sapienti consilio, Musicorum instituens atque gradatim
¹Par. xxiv, 5. disponens, publicè summi magnalia Numinis qui expri-
merent choros, ad tantam attentionem non secus ac
devotionem corda flectens populi, præesse cui voluit
hic, jure cui deferebantur laudes gratesve, ut vir eva-
¹Reg. x, 12. serit talis, qualis expetitus à superis. Nunc Salomo
²Chron. v, 12. nem adituri, paterna utrum presserit videamus vesti-
gia, hunc equidem Theorica magis quam Practica in-
structum fuisse opinor scientia, cum adeo expresse
non constet, qualia Instrumentorum delegerit genera
eaque

eaque exercuerit ipsemet, certissimum autem ab eodem, sapientissimorum, terra quos unquam aluit, aut alet imposterum, cum extiterit sapientissimus, advenas nationes, audituræ sapientiam laudibus ad cælum elatam usque, tam ex discursu, quam ex consuetudine. Musicorumque frequentia ac ordine, plurimum hausisse commodi, adeo ut promotor Musices, penetralia Divini inauguraturus Numinis, miranda satis ritus inchoans ecclesiasticos Musica, summa cum laude mereatur dici. Et hæc de sacris dixisse sufficiant, in vita communi Musica quid præstiterit, in sequentibus demonstrabitur prolixius. Utroque naturæ soluto debito, admota jugulo quasi acies, præsentem cladē atque interitu, aliis se amplectendam tradidit Regnis, eorumque incolis, successionis jure salutans Ægyptios, novitatis avidos, primos denuo experta perditæ instauratores Musicæ, cum quibus paulo post de primatu contententes Græci, Latini, palmam aliæque nationes complurimæ, reddidere dubiam. exin luculento satis patet testimonio, perfectum servasse suum Musica cyclum, pari sane quo Medicina modo.

CAP. II.
 DE
VARIIS VARIARUM GENTIUM INSTRUMENTIS, MUSICÆQUE APUD EOSDEM ÆSTIMIO.

PRiori capite perspecta Musices origine atque progressu, instrumentorum varia, variarum visari genera gentium, eundem inventionis ratione, servabo ordinem

B

dinem

dinem, Hebraeis á Summorum conditore omnium delatô primatu, primo eorum indagare convenit Instrumenta loco, brevibus eadem, quantum licebit, indicaturus, quæ inter numerantur præcipua Minnim utpote, Machul, Cinnor, Hagniugha, (Instrumentum sc: 6. chordis constans fidicinum, Viola d' Gamba haud absimile:) Gnetse, Berusim, &c. ἀλφιθα Ahub, Keren, Halil, &c. inter κερσα recensendum pariter venit, Toph. sive Tympanum, &c. quorum icones perspicere cuidam si lubeat Kircheri consulat *Musurgiam*.

Trium horum Instrumentorum generum, illos fuisse instructos, adductis ex speciebus, luculento satis patet Testimonio, nec de Musicorum illa dirigentium, est quod conqueraris peritia, sacrum si consulas Codicem Testem, nominatenus summos hac in arte tradens Artifices, cujusvis secundum excellentiam dispositos; Ægyptii omnem fere citra dubitationis aleam, exceptis haud Græcis, concernentia Musicam, á Salomone jam hausere delibata, traditave acceperè, hinc de novorum Instrumentorum inventionè, cum certi nil constet, placet ἰπέρχειν. A Latinis Gallisve auctum eorundem numerum, nemo fors ibit inficias, differentium invicem tacito volvens pectore classèm. Moscis persisque inusitata Instrumentorum quondam fuisse genera, prolixè satis figuris additis, in *Itinerario suo Persico* demonstrat *Olearius*, Tympanorum, Testudinum, (quas Tameris nominare amant:) Tibiarumque, injiciens mentionem, notatque inter alia, fratres duos, ex illustri oriundos profapia, Musicâ honoris ergo Legatos excepisse advenas, quorum unus nomine Beck, patellas aqua repletas fictiles, ita disponere, bacillisque artificiosè tangere norat, alter

alter vero Testudinem five Tameram dirigens, justam ac accuratam conficerent Harmoniam atque concertum. Notabilis præterea ibidem quæ contigit, omnium cum haud teratur manibus Autor, hoc loco meretur adduci historia, quæ sequentem se habet in modum: *Moscovia* quidam degebat Chirurgus, *Quirini* nomine gaudens, qui Testudinem exercitii gratia, proprio sæpius tractabat in Musæo, cujus parieti appenderat Sceleron, accidit autem, ut militum quidam sono delectatus, accederet propius, inauditæ visurus locum Musicæ, hic per rimas videns, ad sonum locomoveri Sceleron, rem ceu plenam prodigii recenset alius, testesque expetit, percrescente rumore ad Regni proceres, (*Kneesen & Bojaren* dictos,) novitate rei hujus ducti insolitæ, indagandæ veritatis ergo insequuntur testes, remque se ita habere cernunt. Re ad *Tzarum* delata itaque cognitaque, accusatur veneficii, comburendus igne ipsemet, non fecus ac Sceleron, amplecti Aerem fenestras transflantem apertas, unicam hujus rei nolentes causam, ab amico patefacta quare monitus sententia, fugam arripere maluit, relicto sceleto, Vulcano quod consecratum, cinere concredito aquæ; Infaustum me hercle Musici fatum; Ast hæc *ὡς ἐν παρόδῳ*. Brevibus itaque variis Instrumentorum visis generibus, ad instituti quantum pertinere visum rationem nostri, dicta sufficiant hætenus, ex hisce jam traditis abunde cum constet, Musicæ qualis sit habitus honos, quantumve fuerit in pretio, id ipsum est, prolixiori nobis quod venit declarandum inductione, adductis gentibus promeritam linquentes laudem. Certum autem satis superque, plerosque *Veterum* à primis fere incunabulis addixisse suos Musicæ liberos.

tranquilliores quoad evaderent, moribus hinc aucti fedatioribus atque compositis, tempusve huic quam alii rei impenderent magis, huic legi sive consuetudini potius conformes sese præstare qui nollent, *ἄμωσι* dicti, evitare *Muscorum Musarumque* idpropter coacti consortium. Viri certe nec defuere illustres qui *Musica* (hanc artem sive habitum dicas, nil refert) impenderint operam, exempli loco *Epaminondas* se sistat, quem *Cornelio Nepote* teste, hanc solam ob causam, tibiis quod scienter cantasset, *Themistocli* prælatum legimus; Nec *Jovem* unquam pulsasse obstat *Citharam*, fictitiis *Diis* ficta concedentes ænigmata. Philosophos inter veteres antiquitate cæteris facile qui existit superior, in medium vocari *Pythagoras* amat, primus numerorum qui introduxit doctrinam, quam mysticam quasi hausit ab *Ægyptiis*, secretissimam eorum quæ constituebat philosophiam, cui principio, suam unice philosophandi superstruxit rationem, cujus ope, *Musica* litare eò poterat facilis, tantaque ejusdem hinc ductus est svavitate, ut vel furgens spiritus eadem reddiderit pacatos, atque compositos, vel membra concredens grabatho molli, reficeret eosdem, hæcque à curarum cogitationumve semotus ratione procellis, placido indulgeret somno, confirmata hæc vide, loco *Bæcleri* circa finem hujus ichnographiæ, *Plato* pariter *Musica* juxta normam *Rempublicam* jubet componi, harmoniâ tali quo gaudeat, quam à *Diis*, hominibus esse datam, tradit & ob id recte dixit idem, tantam esse *Musica* vim, ut mutata in civitate *Musica*, mutantur civium mores, statusque civitatis. *Arcades* item *Musica* mores componebant. Plura *Imperatorū Regumve Aulæ*, *Magnatum* item *Symposia*, verant adducere *Testimonia*,
 (ne

(ne Veterum in Symposiis laudabile adducam infir-
 tutum, quippe qui Virgilio Poetarum teste Ocello, Solis,
 Lunæ, Planetarum, aliorumque fiderum cursum ac u-
 sum, Rythmica serie dispositum, accinere soliti melos.)
 cum ibidem pateat locorum, Musicæ, musicorumque
 maximam, posthabitis sumptibus haberi rationem, idque
 nec citra rationem, exhilarat quippe Cor hominis Musica,
 conducitque ad oblectandos hominum animos, ad hon-
 nestam à gravioribus & seriis studiis relaxationem, ad-
 que mores conformandos rectius. Micrælio in sua Re-
 gia politica scientia teste pag. 306. notatque Haveman-
 nus in suo Amusio, quod suavissima Musica homini data
 fit tanquam lac animæ, curarum linimentum, laborum
 solatium, malorum remedium, quâ dulcis obliuio magna-
 rum calamitatum sæpius inducitur. Hincque Musicus vir
 sapiens credebatur, eumque per τὸν μουσικὸν designarunt.
 Quod ipsum agnovisse videtur etiam Dion. Chrystosto-
 mus Orat: 32, ad Alexandr. inquit; *θεραπείας ἔνεκα*
τῶν ἀνθρώπων τῶν παθῶν, καὶ μάλιστα μελαρρέφειν ψυχὰς ἀπηνῶς
καὶ ἀγρίως διακειμένας. Hoc est: Medendi gratiâ affectus hu-
 manos, & maxime animas male & agreste decumben-
 tes invertere, scil. Musicam. Conferri præterea me-
 retur notante Havemanno, Prætorii syntagma Mu-
 sicum, qui omnis generis Instrumenta Musicalia tam
 prisco, quam nostro ævo, apud diversas nationes etiam
 barbaras usitata, adjectis iconismis nominibusque pro-
 priis Tomo 2do exhibet. Conquerendi relictus attamen
 locus, suavissimam adeo virginem Musicam, scorti ad
 instar, Baccho Venerique litantibus, mutua hodiernum
 præbere officia, indignis maxume, rerum illarum maxi-
 mus quarum est usus, maximum quoque patet exin
 B3 existere

Harmonia

existere abufum, Ufus quippe habet laudem, crimen abufus habet.

CAP. III.

DE

ETHICO, BELLICO, PHYSICO, MEDICO, MUSICES USU.

in genere quoad Hominem, in speciè quoad animalia quædam.

ANimi, artem juxta motos compescere Musicam fluctus, complurima veterum comprobant Testimonia, quippe qui, iratis, fervidus quibus sanguineus atque ebulliens æstuat latex, discrasiam hanc sive vitium dicas, ita compescere norant, non secus ac illos Veneris quos traxerat rabies, ut audito è contrario Themate fiebili, modum juxta Æolium querulum, ad tristitiam disposito, ad pristinam denique revocarent mentem, sic Clunias Musicus commotus ad iram, sumpta lyra, animi compescuit motus, Empedocles item furibundum adolescentem cantu revocavit, peccatum mansuetumque eum reddens, pari metus quos prehenderet ratione, atque tristitia, læta exhilararent Musicâ, contrariorum quippe contraria patet ratio, secundum quam Regulam vitiorum fere omnium, facillimo deleas negotio fomitem. Turbatum spirituum reddere si malis motum, evadant quo ferociores, stratagema en militare, plenis namque velis, Tympanorum, Tibiarum, buccinarumque, quæ instrumenta sunt *ὀργασμὰ*, ad inflammandos hominum constructa animos, castra metaturis exoritur classicum, ingenti

ingenti atque horrendo, unitis viribus excitato strepitu, quò eo militum adiguntur animi, ut quasi acti in rabiem, hostem adoriantur atque invadant, obductis è contrario panno Tympanis, iuxta præstituri superioribus. mæstas ducunt querelas. Adducti hi certe usus nulli plane forent, imo frustranei, ipsa ni rerum Parens optimaque magistra Natura, Microcosmum duntaxat hominem, Mechanica ad recipiendos sonos, auris donasset structurâ, mediante quâ, svavissimus vocum ac modulorum cõmunicatur concentus. Stoliditatis incurreret omnino is notam, optimâ vel à nativitate qui deliniret surdos Musicâ, saxa potius, quam talismodi hominum, ad saltum cõmõvens genus: Nullum mortales hinc pariter exin perciperent miseri, Morbonæ quos vexaret truculentia, solatium, in qua complurimi Veterum, spem fere posuere omnem, ad eam, ceu ad sacram confugientes anchoram, apud eos namque reperias, *Maniacos, Melancholicos, Lunaticos, Lienosos, Phreneticos* aliosque, vel hac sola, integre esse restitutos sanitati, subitque memoriâ, me Historiam curamque Melancholici *apud Kircherû Musurgia p. 519: legisse*, quam placet adnectere, inquit aurem is l. c. *Constructum non ita pridem ad Melancholiam* magni cujusdam Principis depellendam, ab insigni ingeniosoque Histrione, tale quoddam instrumentum. Feles vivas accepit, omnes differentis magnitudinis, quas cistæ cuidam huic negotio dedita opera fabricatæ, ita inclusit, ut caudæ per foramina extantæ, certis quibusdam canalibus infererentur, affixis hisce subdidit palmulas, subtilissimis aculeis loco malleolorum instructas, feles vero juxta differentem magnitudinem, tonatim ita disposuit, ut singulæ palmulæ responderent felium caudis. instrumen-

elqm379

Exempla, ob brevitatem minime adducenda propositam, sufficiat notasse, *Φελάνθρωπα* hæcce esse animalia, cui subscribit *H. N. Plinius* pariter. Dictum casum egregie Hydraulica confectum arte, in Regio *Williami Angliæ* quondam Regis, in *Geldriæ* sito tractu horto, dicto *LOO*, me vidisse recordor. Sic Cervus non secus *Plinio ac Eliano* testibus, fistula cantuve permulcetur pastorali. Exstat quoque *Observatio D. Georgii Segeri in Ephemeridibus Medico physicis, Anni 1673, § 74. Observat. 145.* de hortulano quodam, qui pulsato tintinnabulo, pisces ad victum congregare, haud citra adstantium miraculum solitus, paria tradit *Bunggrafius in Achille suo panoplo redivivo, pag. in. 68.* serpentes pariter fistulæ evocatos sono è latebris, apud laudatum p. 77. legas Autorem. Sic & Paguri, (genus animalis *Ostracodermon*, cancro non abimile,) Musicâ è littore maris in continentem alliciuntur, ut capiantur, notante *Langio in Epistolis pag. 238.* Cui ignotum præterea, quantum fistularum in demulcendis avium valeat spiritibus cantus, similitudinem soni adeo ut imitari aveant; Qua de re *Bartholinus Tr. de Tibiis veterum, congeffit plurima.* Xiphiam piscem certo captum tradit *Kircherus* carmine; Fera hinc animalia hujus ope cicurata, probatissimi tradunt Autores, quæ satis indicant superque, maximam vim harmonico in latere concentu, talem quidem, ut & *Orpheus* si fabula vera, fidium ad numeros cantu, saxa commorit ad saltum. Ast missis his videndum oportet, morborum qualia, quoque successu, debellarint Veteres Musicâ genera, id quod sequenti venit tractandum capite, esto itaque,

C

CAP. IV.

CAP. IV.

DE

MUSICA MORBOS CURANDI RA-
TIONE.

ALiqua jam tactus ex parte, morborum capite præcedaneo quorundam catalogus, explicationem poscens uberiolem; Melancholiæ curatæ adducto exemplo, excutiendum restat porro, Maniâ correpti pariter nonnulli quod fuerint servati; Præsupponendum itaque veritate teste, primum illum Israelitarum Regem, utpote *SAULEM*, morbofo talismodi correptum fuisse genere, quò & ambo illi, quorum injecta mentio, *Matth. 6. 8. Marc. 5. ut & Luc. 8.* veniunt referendi, mente privatum, maximo conjunctum furore, hocce conspiciebatur trifolium, quæ circumstantiæ, Maniacis solummodo evadunt propriæ. In morbofam equidem horum prolixè inquirere causam, Sacræ vetant paginæ, claris de priori indicantes verbis, bonum ab ipso recessisse spiritum, in cuius, malus successit genius locum, hy perphysica veluti causa, naturales attamen his exclusas in casibus fuisse, crediderim neutiquam, cum Dæmoni corporeum citra medium, mentem spiritusque turbare, tollere vel omnimode, vix liceat, in sano reliquos quoad humores corpore, id quod aliis propono dijudicandum, id ipsum relinquens in medio; Probare solummodo cum fuerit propositum, extitisse eundem Maniacum, hacque ratione, à Citharædo id propter, monito à servis Rege, expetito duntaxat Davide, per dilucida curatum fuisse intervalla. Patet id clare fatis ex *I. Samuelis cap. XVI, vers. 23.* ita se habent-

CAP. IV.

habentibus verbis: Quod si Saulem malus arripiebat spiritus, Davidem tulisse citharam & percussisse manū sua, tunc Saulem refocillatum, melius habuisse, & recessisse ab eo malum spiritum. Quid quod suo jam tempore Medicus Prusienſis Aſclepiades, Maniacos & Melancholicos haud melius, quam per Muſicam curari arbitratus eſt, qua de re confer locum Bæcleri circa finem hujus operis. Pari ratione Amicum meum piæ Memorix Regiomonti quondam, Maniā correptum, Clavicordiō, ſibimet ipſi pacatos quodammodo reddidiſſe memini ſpiritus; Commotus denique ad iram Eliſa, vaticinaturus, Muſicum non ſecus expetiit ac Muſicam, ^{2 Reg. III,} tranquillioſam redditurus eā mentem, Muſicæ namque ^{15.} maximam in furioſorum etiam ineſſe demulcendis animis vim, omni fere fuit creditum ævo, inde & Caſſiodorus haud diffiteri dubitat de Muſica, jucundet triftitiam quod noxiam, tumidos attenuet furores. cruentam ſævitiā efficiat blandam, Æolio præprimis & Lydio modis, hæc decernens laudes. Qualis fanitatis præterea præ cæteris affulgeat ſpes, à Tarantula demorſis, fidem ferme ſuperat, Hiſtoricam ſi liceret vocare in dubium, phalangiorum quippe inſenſiſſimum hominibus genus, venenofa ſua effluvia, occulta quadam ratione, hæc ita imprimere novit adque diſponere ſaltum, in ipſo paulo poſt momento, ac ſi regulas ſecundum artis eſſent edoſti, licet vel maxime pedes haud moverint unquam, ignaris hujus rei præſentibus, prodigio id adnumerantibus, veneni nec tollitur vis, ni per certos harmonicos ſonos, pari ratione ac in chorea ſancti Viti obſerves, ad fatietatem tripudient uſque, qua de re ſequens conſulendum caput; Sic & parili modo talis-

modi araneorum in Persiâ Oleario teste, reperitur genus, Enkureck cui imposuere nomen, traditque, ab ovibus ibidem citra devorari noxam, præsentaneam homini quæ inferant necem, quæ nobis his in incognita oris, ab Autoribus fide dignis tradita fufius, adduxisse sufficiant. Pestem, morbumque caducum, antiquis Musicâ curatum, (præservatum crediderim potius,) observatum temporibus; Memori attamen fas est teneas pectore, maxima Veteres Musicæ circa usum, usos esse circumspeditione, neque etenim indiscriminatim Musicâ adhibere instrumenta, sed talia, confici maluere potius, sympathetica virtute, morbo quæ quasi conferrent, sic e. c. ex lignis vel corticibus, specifica qualitate morbis quæ mederi credita, aptarunt fistulas, Musicamque ægroto, ratione modi convenientis, vel Lydii, vel Dorii, vel Æolii, &c. talem convenire, habebant in persuasissimis, ex cinnamomo confectam, animi prodesse deliquio rati &c. Qua de agendi ratione, sequenti in capite, expositam deprehendas mentem. Podagricos Nephriticosque pariter, aliorum quoque morborum, à nervorum vitiis ortum qui trahunt, lenire dolores, qualive modo, doceberis infra, fugibundos quin & spiritus, corporis jam jam deserere volentes claustrum atque ergastulum, svavis quadantenus moratur ac detinet Musica, æternæ vitæ delicias, cælestis harmoniæ perfectissimæ omnibus numeris præludiô, jam percipere quasi visi. Conciliari namque nobis Jehovaham hymnis, ex sacro satis Codice, Patrumque sanctorum elucet testimoniis; Beta itaque is foret inspidior, Tiræsiæque cæcior, Musicæ (Diunos cui decernere multis placuit natales,) has reddere si malit dubias vires, abunde Verum

terum comprabatas exemplis, haud citra statuentium
rationem: latentem habere in animam hominum
Musicam vim atque consensum.

CAP. V.

DE

MODO IN MORBOS AGENDI.

Sensuū, hosque inter præcellentissimi, dūtaxat benefi-
cio auditus, svavem spiritibus aeris mediante vehiculo
communicari concentum, jam supra tetigimus quo-
dammodo, prolixiores aliquanto circa eundem nos esse
debet, rectam Musices in morbos agendi rationem, cer-
to hoc superstructo fundamento, probare solide, si fue-
rit concessum atque in votis. In Dissertatione quippe
Inaugurali mea, jam tum monui, medicamentorum
quam necessarius in Medendi Methodo agendi, existat
modus, finem Medicus quo nanciscatur optatum Pra-
cticus, quo ipso, hac in materia huncque circa usum co-
gnito, spe atque successu majori, talismodi affectis com-
plurimis commendare liceret. Afferuerim certe, Phi-
losophos priscais temporibus roscios, majori sedulitate
atque diligentia, soni, ejusque vires, præ recentioribus
indagasse naturam, accuratiori inde sibi acquisitâ noti-
tiâ, miramineque dignum, indies oculis quæ obserfantur
nostris, majori curâ ac factum hætenus, haud fuisse
examinata illustrataque observationibus, lucem quæ po-
tuissent doctrinæ de *Sono*, (qui duorum corporum soli-
dorum concussio sive collisio in aere facta, Aristoteli
audit, quatuor hinc elicere licet requisita, perfectus quo
evadat

evadat sonus, nempe 1. ut sint corpora dura, 2. ut sint plana & non acuta, 3. ut sint aerea, 4. corpora illa ut se tangant cum violentia, 5. venerari clarissimam, at pro-verbii memores, quotidiana sordescunt, deterriti, altiora meditavere forsā, suo attamen his relictis loco, auditus perficiatur quomodo, deducendum in aprico opinor, cum & exin Divinæ arguamur Omnipotentiae, clare atque distincte satis id nobis, Magnificus *D. D. Hartmannus* d. 13. Martii Anni 1699 Regiomonti quondam, sequentem in modum, literis consignandum proposuit.

1. Per porum sive canalem auris, illabitur sonus sive Aer percussus.

2. Sonus illapsus, ferit tympanum, sive membranam expansam circulo osseo.

3. In medio hujus membranæ sive Tympani, suspensum vel innexum est manubrium unius officuli auditus, quod dicitur malleolus.

4. Malleoli hujus caput extra membranam sive Tympanum prominens, per articulationem & Synevrosin jungitur latiori parti auditus officuli secundi, quod nominatur incus.

5. Incudis duo sunt pedes sive crura, unus pes altero est longior, & longiori in homine annectitur quartum officulum omnium minimum, quod dicitur quartum auditus orbiculare.

6. Pes brevior versus latus declinat, longior autem cum tertio officulo auditus, quod dicitur stapes.

7. Connectitur autem cum stapede in parte acutiori aut minore, per nervum,

8. Latior

8. Latior autem pars stapedis, profundo foraminulo ovali est immersa, nullique amplius offi adnectitur.

9. Fit itaque AUDITUS hoc modo.

1. Sonus illapsus perperit Tympanum.

2. Tympano percusso, manubrium malleoli & caput movetur.

3. Acapite manubrii, incus protruditur sive tunditur.

4. A latiori pede incudis, stapes propellitur ad fundum foraminis ovalis.

5. A stapedis latiori parte sive basi, aer foramini ovali inclusus, commovetur, versusque latera protruditur.

6. Ad Latera foraminis ovalis, sunt dispositi meatus, quorum progressus est per Labyrinthum sic dictum, sive ad cochleam.

7. Labyrinthus est pariter canalis osseus, divisus in tres ductus in homine.

8. Cochlea est ossea compages, instar cochleæ per gyros scandens, gradibus omnibus libera, membrana obtectis.

9. Sonus igitur per Aerem insitum, foramini Ovali commotum, digreditur ad Labyrinthum, & hinc ad cochleam.

10. Cochleæ autem membrana, connexa est immediate cum nervo auditorio sive acoustico, qui in ossis petrosi intimiori parte, foveolis à medulla longa cere, bri accipitur. H. J.

Quæ gratæ recordationis ergo ex MScTis, publicæ credere volui luci. Scias præterea nullum offium inter humanorum existere durius genera, cum & cultri sapius eludat aciem, ob id forsitan petrosi ossis adeptum nomen,

(notam.

notamque meretur, quod per totum gravidationis tempus, meatus hic auditorius, maneat cartilagineus, notante *Kerckringio*, laus cujus florebit in ævum, in *Tract. de Osteogenia fetuum*, in quâ tradenda accurate, miram præstitit operam: Hâc perspecta igitur satis superque ratione, concinna formatione auditus, vocalis Instrumenta Musicæ partes sive, paucis delibare liceat, certum namque imo certissimum, & hac delectari maxime spiritus, pari, ut cum Instrumentali ambulet passu, neque enim quosvis utriusque Musicæ, admittendos vellem artifices, sed tales potius, καὶ ἐξοχῶν ita dictos, flectere qui valeant auditorum mentem cordaque, triobolares fordidique illi, sibi habeant sua Musici. Primum hoc in opere sibi vendicant locum, *lingva, motusque labiorum, haud posthabito Thoracis, Pulmonis, tracheæ sive arteriæ asperæ*, in formanda voce cantuve, motu atque officio, cujus miranda certe structura, omne fere addit Musicæ punctum, subitque memor â Magnifici *D. D. Rivini*, P.P. Lipsiensis undiquaque celeberrimi, Præceptoris quondam ac Hospitis mei fidelissimi, veritatis catholicae Canon, his orâtenus propositus verbis: *Quo purior evadit post Epiglottidem tunica, ut & tracheæ, constituta in æquilibrio, ut nec humida, nec sicca sit nimis, purior enim eo esse vocem, & contrâ, quò impurior eò impurior.* Quæ ratio quoque probarur multis, hâc orbatu quod nixi lumine, hominem vel formosum, vel deformem, potuerint internoscere auditu. Corpora itaque sic dicta sonora, aeris uti jam monitum sæpius, aurium feriunt structuram admmiculo, sonusque tali constitutus in motu, tremulus atque vibrans, uti id in chordis tactis edentibus sonum patet atque elucet, impedito autem

autem manu motu, impeditur ac tollitur sonus, aer præ-
 terea subdūci per antliam si possibile Pneumaticam; e-
 ducto illo, nec sonus exaudiri possēt, nec tonus ampli-
 us; necesse at dubio foret procul, talis; quò existeret
 campanæ compages, Musicum quæ tegeret ac caperet
 Instrumentumque omnimode, hujus attamen citra di-
 spendium vitæ, corpora collidit invicem quasi, hincque
 nervo tacto acoustico, sensorium hocce cerebro com-
 municat spiritibusque, sedem ibidem figentibus, sonoram
 illam speciem. Edochemur exin, spiritus nostri quod
 admissio illo puriore æthere, puriorem nanciscantur na-
 turam atque sereniorē, motusque illorū hinc eva-
 dat compositus, legi secundum naturam accommodus,
 & hæc verissima audit causa, morborum in præceden-
 teis quorum mentio facta capitibus, dolores tensivi fa-
 tis, tremulo huic obsecundent motui, notarique meren-
 tur ea, quæ in *Laurentii Sraussii ad Comitem Digbeum
 Epistola, Theatro inserta Sympathetico*, reperias. *The-
 banum scilicet Hysmeniam, citharâ & voce, Ischiadicos
 sanasse. Thaletem vero Cretensē, à pestilentia Lacedæ-
 mones liberasse Musicâ.* pag. 140. Accedit, majori quod
 attentione Musicam audituri absolutissimam, se se com-
 ponant, eidem intenti severi, curis tum temporis va-
 cantes cogitationibusque, meliorem, quo soni sibi im-
 primant ideam, mente eò defixi, objectis sensum priva-
 ti moventibus, doloribus quodammodo ultimum dicunt
 vale atque tristitiæ, dummodone palliativa hæc videntur
 curatio, ob interceptum Musicæ sonum, quæ in
 principio tamen adhibita statim, majorem me hercle
 promitteret spem, non secus ac in medicamentorū tum
 temporis administratione, evenire videas, namque.

D

Princi-

*Principiis obsta, sero medicina paratur,
Cum mala per longas invaluere moras.*

Nec sine frustrabitur artifex, circumstantias à Mer-
senno traditas, nimirum quod audientes cantilenam, &
verba distinguentes, eam insuper intelligere debeant,
ut vim integram Musica exerere possit. Quod optima
Instrumenta, si quis illorum beneficio passiones move-
re velit, & voces eligi debeant, si ad scopum pervenire
volueris. De gestibus, atque motu corporis, quos in
canendo Musici servare debent, ut harmoniæ vis per-
fectum quid edat, item Musicum debere se, suamque
cantilenam moribus, humoribus, temperamento, pa-
triæ & statui illius accommodare, quem commovere
voluerit, & tamdiu canere, donec ad scopum pervene-
rit, auditorem vero attentum esse debere. Quod mo-
dus immutandus sit, quando res ita postulat. &c. (in
Questionibus suis celeberrimis in Genesin pag. nimirum
1570. - 1607. - 1612. - 1619. - & 1623. fuse satis tradita,
quæ legat qui volet, si observaverit. Tarantiaci autem
nil inde habent quod metuant, pestiferum equidem
quamvis hoc virus, caperit jam serpere altius, Malfam
sanguineam, spiritusque inquinare, motus atamen ille,
insensibilisque transpiratio, patulos pororum potest a-
perire meatus, eosque reddere patentiores, discussa spi-
ritibus impressa nebulâ, ope caloris, exituro patens ut
pateat janua hosti, saltatione ad satias excitata hisce.
De Chorea S. Viti scire expedit, quod *Antiquitas hu-*
ic S. Vito, Sacellum exstruxerit, in Drefelhusen, non pro-
cul à Geislingen prope Weisenstein, ditionis Reckbergen-
sis, quod hodiernum quot annis verno tempore salutant. &
ibi saltu cum perturbatione mentis, easque se se nocte di-
eque

eque exercent, donec Ecstaticorum instar convellant, quæ ratione sibi restituti videntur, ut parum vel nihil sentiunt per annum integrum, usque ad Maji tempus subsequens, ubi iterum ad sacellum properant, & organum musicum audiunt, quo audito, mente magis magisque perturbati, saltare coguntur, observante Strauffio, loco & pagina paulo supra citatis. Informationem pleniorē desideranti, Practicorum svadeo consulat libros. Præcedaneo capite adductum Veterum, quod attinet Dogma, adeo haud spernendum putarim temerè, exin illorum sedulum opitulandi quavis ratione ægrotis, cum eluceat studium, ceu supervacaneum equidem rejectum à plurimis. Sono certe per se, vires vel maxime creditu difficillimas, abunde constar inesse, ita quidem, ut hic materiæ junctus convenienti, exerere sit potis maximas, ex quâ, certa accommodaque elasticitate ætherea, effluviolorum quædam trahere queat corpuscula, auditui gratissima, citiusque forte se se insinuantia illic, pro diversitate quippe materiæ, Metallicæ, lignæ, vel ossæ.

Sic Tuba longe alium reddit quam Tibia cantum.

Sic Pelusiacis discordant nablia, sistris.

Stellato Teste p. 195. diversimodè modificatur sonus, ut id propter fides illis denegari haud mereatur in totum, hunc circa Veterum Musicæ usum, eorum quem detexit curiositas, successu enato inde, temendo minime, cum plurima apud Bartholinum de fistulis, felici adhibitis omine, in de Tibiis veterum Tractatu, prostant exempla, consulendus cui volupe. Nobis impræsentiarum de modo Musicæ, agendi in morbos, dicta opinamur sufficere, necdum cui satisfactum forte, ingenio materiæque prolixitati ac intricatæ

CAP. VI.

DE

CORPORIS HUMANI CUM INSTRUMENTIS
QUIBUSDAM SYMMETRIA,
operis conclusione
addita.

CORporis humani, cum Instrumentis quibusdam cōlophonis loco demonstraturus analogiam, Neotericorum quod consensu, *Machina* quasi existit *Hydraulico-Pneumatica*, instrumentorum fere duntaxat perfectissimo, comparare liceat *Organo*, folium certe *pulmones* funguntur officio, aere spirituque referti, ubi notandum venit, priscis quod temporibus organa, hydraulica fuerint confecta arte, aquarum agitatione talismodi producentes ventum, hodiernum vero, pneumaticâ, vento necessarium disposita teste videas *Scaligero* ad usum. Utraque hâc Machina nostra referta materiâ, cannorum tam majorum, quam minorum, arteriâ, venâ, nervique, magnitudine distinctæ invicem, suppleant vices, palmaria pars *pulmo* utpote, vento aereque destituta, ac reliquæ pariter, *Diaphragma*, *Trachea*, ore recepto, extemplo suis privarentur muniis, paria ventum circa denegatum, quæ observes in organo, adempta sono materia; Nihil namque sine materia potest produci, materiaque nulla, privata motu, deduci valet in actum, ut adeo ætheris auræque necessaria in corpore magis humano, præ hōc requiratur præsentia, usus continui, hic temporarii saltem, destinato inserviens

viens, cum lubeat muneri; Quid quod & *αἰσθητικὰ* videas instrumenta, arte ita disposita, ut levi quadam præcedente encheiresi, proprio remoto artifice nisu, harmonicis edant concentus. Quale Vratislavia, in Bibliotheca Elifabethana, à Dno. Krantzio, visui mihi exhibitum genus. *Επιπλευστικὴ* simulatur arteria aspera speciem. Sic & *Ἡρακλῆς*, de Musica differens, Lib. de Diæta §. XV. infit: γλωσσα μουσικὴ μιμήσαι. Tympani structuram, auris refert tympanum. Abdomen pariter, humorum abundantia in statu elatum morbofo in Tympanitide, sonum edit percussum, &c. Quanta accurtaione, in corporis compage humani, serietenus disposita cuncta gradatim, à Summo rerum conditore omnium, quis est quin videat; Hæcce considerans, nemo, nisi cui sit ferrea fibra diffitebitur, Divinam hinc ductus miramine suspiciat sapientiam ac omnipotentiam; Ullum si certe productum meretur admirationem, Microcosmum scilicet hominem, rerum compendium omnium, accuratam requirere dixerim cõtemplationem. Quid & Melodia in cantu sive symphonia observari solitum, occurrere humano in corpore, scias ordinem, inventum quod audit Herophili, duobus æternam nominis sibi qui comparavit memoriam cum ipsa secandi peritiã, tum introducta in artem nostram subtiliore doctrina pulsuum, quam ipsi Conringius in Introductione ad artem Medicam p. m. 154. tribuit laudem. Hanc ad normam, pulsuum ita indagavit, unctis observationibus differentias, tantamque redegi ad perfectionem, ne dicam subtilitatem nimiam, ut præ reliquis de pulsu scriptoribus Medicis, hocce quoad inventum, huic debeat facile palma. Æqui alem servare semper rythmum pulsuum.

in sano secundum naturam constituto corpore, tam certum est, quam quod certissimum, *Systoles* atque *Diastoles* cordis, conveniens motui, indicare cujus constat vitia. Circumstantiæ pulsus variæ, è 4. hisce oriuntur fontibus, nempe 1. à mobili. 2. spatioso, in quo exercitur, 3. motus tempore, 4. denique in tempore. Tot inde pulsuum enasci videas speciem differentias, alius ut dicatur, *vehemens* & *languidus*, *plenus* & *vacuus* alius, *mollis* & *durus*, *longus* & *brevis*, *frequens* & *rarus*, *celer* & *tardus*, *equalis* & *inequalis*, *Myurus*, *Dicrotus*, *caprizans*, *undosus*, *vibrans*, *convulsivus*, *serratus*, & si quæ aliæ, hoc loco recensendæ minime, diversum ut in Musica vel celeriore, vel tardiore, vel interceptum, ratione materiæ moventis, vel motæ à corde, servantem rythmum atque ordinem, infiri ratione vitii. Ad circulum itaque nostra hæc redit Tractatio quasi, motum præmittentes, hoc deficiente sensim concludentes, necessarium maxime hanc ad requisitum operam, quam motus five exercitationis speciem, ad illam sex rerum non naturalium MOTUM nempe, digitorum propriorum instrumenta dirigentium Musica, si accesserit officium, referri sane statuerem posse, in aprico cum existat satis, exercitio talsmodi defatigari, vel ipso sudore indice corpus, subtrahere sæpe numero morbofo latenti qui valeat fomitem atque materiam miasmatis, apprime sanitati conducens. Testimonia atque exempla cum complurima suggerat Experientia, Musicæ litantes, (dumodone sponte, laudabili alias Diæteræ affverti Regimini, eligant laudabile minus, vegetã sanãve agere vitam, corpori prospicientes simul ac animo, Coronidis loco, omiſſis passim lineis, ne prolixitate nimia,

mia, lectori crearetur nausea, egregius dicta haecenus
 illustrabit, Celeberrimi quondam Bæcleri, ex Program-
 matibus suis *Academicis* locus, qui certe hic maxime
 meretur adduci, inquit is autem: *Dum ad præclarum*
eruditissimi Plutarchi libr: De Musica - &c. annoto,
quæ in tali argumento duo diligentissimi atque doctissimi
scriptores, Manuel Bryennius, in libris ἀεμονικῶν, & Ari-
stides Quintil: περὶ μουσικῆς (quos MSC. ex Berneggeri-
ana Bibliotheca sibi comparavit nostrâ Academia) (sc:
Argentoratensis) subductum animum subinde aliquis
virtutis sensus reficit, quem Musica propriam esse voluit
ὁ θεὸς μουσικῆς - ut invitis revera gratis Musisque nati
videantur, quorum ea nec sensum afficit, nec animum
extollit. Quanquam exterior est tantum, ut sic dicam
ea oblectatio, quæ ex vocum, nervorum, tiliarum cantu
ab omnibus æque percipitur, interior autem illa sapien-
tum propria est, ex perpetua discordia, perpetuus consen-
sus - - Talibus olim curis intentus Pythagoras, Tetra-
chordum suum, quatuor Elementorum discordi concordie
congruentibus, per diversa officia confirmavit. Post que
nonnullos altior natura meditatio ad Heptachordum, tan-
quam ad typum & figuram sideralis quæ inter Planetas
est necessitudinis deduxit. - - itum est ad ampliorem
concentus formulam, ut XV. chordarum dispositione,
τέλειον ἡγεσσοῦντων ὁμοῦνα, sive instrumentum musicæ har-
monie perfectum, & quod Canonis vice fungi posset, con-
tineretur. Denique quicquid in rerum natura consen-
sionis est ac amicitie, ad Musicam non comparabant
modo, sed exigebant - - cumque totum mundum mu-
sicâ ratione factum animadvertirent, id quod in toto
ἰσακούσιον deprehendebant, in singulis quoque partibus cæ-
perunt

perunt requirere. Hinc & corporum turbata valetudo, & animorum commotiones, Musica, tanquam restitutionnis & compositionis atque ordinis Regine, obsecundare credebantur: Asclepiadem sane ferunt, Phreneticis mentem beneficio symphonie reddidisse, ne de aliis nunc dicamus, quorum similia, vel experimenta, nescio quam Historice, certe non sine quadam philosophia, tum alibi, tum apud Apollonium Dyscolum celebrantur. Pythagore moris fuit, priusquam se somno daret, & cum esset experge factus, cithara cantare, ut animum sua semper divinitate imbueret, sicut Censorinus refert, sive ut ad agendum erectior mane fieret animus, ad quiescendum autem vesperi sedatior, & ab affectibus purgatior. Quod de Pythagoreis Fabius tradit. Illa utique animorum Medicinæ destinata na'Dagogic, (pergamus enim uti Pythagoreâ voce) adeo non est inficianda, ut vel sola harmoniæ Musicæ recordatio, graviores mentium perturbationes, quales ira, tristitia, sollicitudo, metus affert, dispulisse non raro comperta sit: Dum manifesto naturalis congruentiæ argumento, in suarum formarum habitus rapit animos & quasi transformat: - - sed quantum supra mortalitatem assurgat, cælestiumque sensu rerum, quodammodo imbuatur anima, cum in se recessit, & Musicam auscultavit, vix verbis declarari potest. Loquor hæcenus ferme cum iis, qui Musicam multum obtinere divinitatis, & animis permovendis multum valere, & senserunt, & dixerunt, quanquam quid in Musica esset maxime harmonicum, & in harmonia maxime Architectonicum (utendum nunc est his vocibus) prorsus ignorarent. At vero, qui principia Musices non ab Apolline aliquo, aut

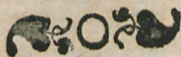
Mercurio

Mercurio, aut Pythagora, sed ab ipso universi conditore
 & primo vocis Architecto, didicerunt arcessere, illis lon-
 ge suavius sonat modulatio, longe congruentius ordinatur
 melodia, longe interius insinuat harmonia - - Ci-
 thara quæ Saulis furorem levavit, - - - Cithara,
 Medici, cithara Propheta, Cithara Regis, Cithara in-
 quam Davidis, qui & Medicus, & Rex, & Propheta
 est. - - - Ut hic quoque decori
 Musici non immemores, modum teneamus verborum, &
 Plutarchi clausulam, quâ librum initio nobis laudatum
 finivit, nostram faciamus: ἀνώτατον δὲ καὶ μυσικῶτατον
 τῶ πάντων προσηύκων μέγιστον ἐπιτιθεύμαι. H. I. à pag. III. usque
 ad pag. II8. Hæcque Lector Benevole sunt, de MUSI-
 CA MEDICA, pro ingenii placuit quæ tradere mo-
 dulo. Quare

- - - deponere fessam
 Musa chelym par est, & raucis parcere chordis.
 Stellati juxta mentem, pag. 308. sequentem hoc de
 Tractatu, ipso cum fovens opinionem, dum inquit,
 pag. 365. circa finem :

Non deerant certe, qui quum nil edere possint
 Dignum laude, tamen gaudent maledicere semper,
 Carpendisque aliis famam venantur inanem.
 Bonis cæterum omnibus, bono hæc scripta sunt animo, malevolorum
 eludo fannas è contra; Ad DEUM T.O.M. ceu Autorem Musicæ me
 converto unice, pro præstito auxilio, grates ipsi persolvens immortalcs.

TANTUM.



AB: 155 159

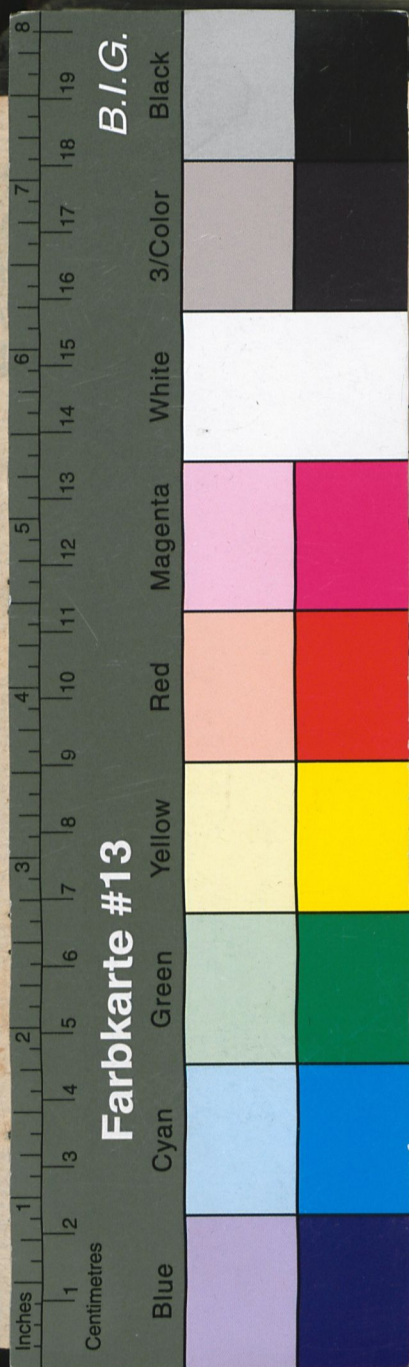


7
5b.

VD 18
VD 17







GRA.
A
EDICA,

PROGRESSUS
SUS &c.

ANTUR BRE-

RE

FFMANNO

1707.

Regii Regiminis
pographi.

L. Mag. von Fartsch.